

BIULETYN *informacyjny*

ZARZĄDU GŁÓWNEGO PTTK
GRUDZIEŃ 1966

Nr 83

Co, gdzie, kiedy w najbliższej 5-latce PTTK-owski program działalności inwestycyjnej

W POPRZEDNIM numerze Biuletynu Informacyjnego zapoznaliśmy naszych czytelników z uchwałą III Plenum ZG PTTK, które rozpatrywało sprawy działalności inwestycyjnej Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego. Obecnie publikujemy materiały będące podstawą dyskusji III Plenum ZG. Materiały te składały się z dwóch części: **informacyjnej**, dającej wycinkowe naświetlenie całokształtu problematyki zagospodarowania turystycznego w Polsce oraz **konceptyjnej** omawiającej działalność inwestycyjną PTTK na okres najbliższych lat 10 — wraz z ogólnymi założeniami planu inwestycyjno-rentowego na lata 1966—1970.

1. Z zestawienia zakresu problematyki części I i II materiałów wynika, iż część II jest węższa, traktuje o tym, co PTTK ma zamiar robić w swej bezpośredniej działalności inwestycyjnej, nie ustosunkowuje się natomiast do ogólnych problemów zagospodarowania turystycznego w Polsce, takich jak ochrona przyrody, opieka nad zabytkami itp. Wynika to z faktu, iż opracowanie tych zagadnień wymaga dłuższego okresu czasu oraz zainteresowania szerszego grona działaczy także z różnych Komisji Zarządu Głównego (opieki nad zabytkami, ochrony przyrody, podwodnej i innych) i będzie mogło być przedstawione na plenarne zebranie ZG PTTK w terminie późniejszym, na wiosnę 1966 roku.

2. Konceptja działalności inwestycyjnej PTTK ujęta została w czterech rozdziałach:

A. — założenia ogólne działalności inwestycyjnej PTTK

B. — założenia 5-letniego planu inwestycyjno-rentowego 1966/70

C. — główne problemy realizacji inwestycji i remontów

D. — organizacja służby inwestycyjnej PTTK.

3. Założenia ogólne mają na celu uporządkowanie merytoryczne działalności inwestycyjnej PTTK i określają profil tej działalności, wynikający ze specyfiki całokształtu działalności PTTK.

a) Działalność usługowa PTTK służy głównie tworzeniu warunków uprawiania turystyki młodzieży i ludziom pracy, a więc:

- wycieczkom zbiorowym zakładów pracy,
- wycieczkom młodzieży szkolnej
- turystom indywidualnym, zwłaszcza kwalifikowanym.

Taki profil działalności usługowej Towarzystwa określa lokalizację, funkcję i strukturę obiektów turystycznych PTTK świadczących usługi na rzecz turystów.

b) Dla właściwego zróżnicowania działalności inwestycyjnej prowadzonej przez PTTK w zależności od regionu kraju oraz rodzaju turystyki obszar Polski podzielony został na 4 strefy działalności:

(Ciąg dalszy na str. 3)

*Wszystkim aktywistom
i działaczom naszego To-
warzystwa, przyjaciółom,
sympatykom, czytelnikom
Biuletynu Informacyjnego
Zarządu Głównego PTTK
najleprze życzenia świą-
teczne składa*

REDAKCJA

90-lecie tych, którzy wodzą

ZAKOPANE, kolebka tatrzańskiego przewodnictwa, było w dniach 23—24 października 1965 r. widownią podniosłych uroczystości 90-lecia przewodnictwa turystycznego PTTK.

Przy tablicy Klimka Bachledy na Dworcu Tatrzańskim zapłonął znicz i złożony został wieniec. W Muzeum Tatrzańskim natomiast przewodniczący Krajowej Rady Ogólnozwiązkowej Federacji Sportu, Wychowania Fizycznego i Turystyki **Wiesław Adamski** otworzył wystawę poświęconą przewodnictwu.

Rozpoczęły się tatrzańskie uroczystości od złożenia hołdu pamięci wybitnych przewodników. Zebranych powiodło na Cmentarz Zasłużonych jeden z najstarszych przewodników górskich **Stanisław Gąsienica z Łasa**. Zapalono znicze na grobach 6 przewodników tatrzańskich (**Macieja Sieczki, Jędrzeja Wali-Bachledy, Jędrzeja Marusarza, Józefa Pękсы, Jana Krzeptowskiego-Sabaty i Szymona Krzysia**).

Na „Pęksowym Brzysku” — jak zwą zakopiański Cmentarz Zasłużonych, gdyż fundatorem tego skrawka ziemi był Jan Pęksa — o ludziach, którzy ukazywali urok gór, pięknie mówił **Zbigniew Machalica**, przewodnik z Kora Przewodników Tatrzańskich im. Macieja Sieczki w Krakowie.

Stanisław Byrcyn-Gąsienica poprowadził z kolei na nowy cmentarz, gdzie znajdują się groby 18 przewodników tatrzańskich. Przewodnik **Józef Pitoń** opowiedział o działalności Klimka Bachledy, po czym minutą ciszy uczczono jego bohaterską śmierć.

Z nowego cmentarza przewodnik **Henryk Wojas** poprowadził zebranych na uroczystość odsłonięcia trzech tablic ufundowanych przez Prezydium MRN w Zakopanem. Pierwsza z nich poświęcona **Adamowi Asnykowi i Sewerynowi Goszczyńskiemu** umieszczona jest na domu nr 5 przy ul. Sobczakówka — odsłonięcie jej po krótkim przemówieniu przewodniczącego PRMN **Franciszka Gacha** — dokonał jeden z najstarszych przewodników tatrzańskich **Stanisław Gąsienica z Łasa**. Tablicę poświęconą **Kazimierzowi Przerwie-Tetmajerowi** znajdującą się na domu Walczków przy ul. Za Strugiem 10, odsłonił **Stanisław Byrcyn-Gąsienica**.

Nastąpiło również odsłonięcie tablicy ku czci **Mariusza Zaruskiego** na Domu Turysty Jego imienia. Sylwetkę Mariusza Zaruskiego nakreślił **Witold Henryk Paryski**, znany taternik i działacz turystyczny.

Okolicznościowa akademія w Hali Sportowej Ośrodka GKKFiT w Zakopanem zakończyła pierwszy dzień uroczystości. Otwarcia akademii dokonał jeden z najstarszych przewodników tatrzańskich **Stanisław Byrcyn-Gąsienica**, oddając następnie przewodnictwo w ręce **prof. Walerego Goetla**. W prezydium zasiadli: przedstawiciel Wydziału Propagandy i Agitacji KC PZPR **Zbigniew Kulczycki**, zastępca przewodniczącego GKKFiT **Michał Jekiel**, przewodniczący KROFSWiT **Wiesław Adamski**, wiceprezes ZG PTTK **Feliks Kanczlerz**, Sekretarz Generalny **Stefan Strogulski**, przewodniczący Komisji Przewodnickiej ZG PTTK **Wojciech Militz** i przewodniczący obchodów 90-lecia **Wiesław Sanecki**, przewodniczący MRN w Zakopanem **Franciszek Gach**, zasłużeni przewodnicy tatrzańscy, **Stanisław Byrcyn-Gąsienica, Józef Wawrytko**.

Przemówienie inauguracyjne podkreślające wybitną rolę polskiego przewodnictwa turystycznego w kształtowaniu psychiki współczesnego człowieka wygłosił wiceprezes **Feliks Kanczlerz**. **Tadeusz Staich** natomiast w referacie programowym mówił o najważniejszych zagadnieniach stojących przed przewodnikami. Przemówienia wygłosili także **Wiesław Adamski, Michał Jekiel, Franciszek Gach**.

Podczas akademii odbyła się dekoracja najbardziej zasłużonych przewodników Oznakami Zasłużonego Działacza Turystyki i Złotymi Oznakami PTTK.

Oznaki Zasłużonego Działacza Turystyki otrzymali: **Biruta Alwas** — Poznań, **Irena Buczek** — Lublin, **Stefan Czernolecki** — Bielsko-Biała, **Kazimierz Dziób** — Zakopane, **Stanisław Gąsienica z Łasa** — Zakopane, **Roman Homolicki** — Kraków, **Tadeusz Kałamarz** — Gliwice, **Maria Kamieniecka** — Kraków, **Henryk Langowski** — Olsztyn, **Franciszek Major** — Wieliczka, **Witold Masiak** — Warszawa, **Zofia Paszkiewicz** — War-

szawa, **Władysław Ryko** — Kraków, **Zdzisław Ska-wiński** — Kraków, **Tadeusz Staich** — Zakopane, **Józef Gąsienica Wawrytko** — Zakopane, **Jan Wątroba** — Kraków, **Tadeusz Wenda** — Tarnów, **Wiesław Wrzesień** — Warszawa, **Wiesław Zakowski** — Kraków.

Złote Oznaki PTTK dostali: **Stefan Chalubiński** — Zakopane, **Teodor Dawidek** — Zakopane, **Jan Fedro** — Zakopane, **Izabela Gałacińska** — Lublin, **Leon Hendzel** — Łódź, **Józef Hetnał** — Gniezno, **Andrzej Jabłonowski** — Lublin, **Faustyn Jankowiak** — Poznań, **Halina Kaspro-wicz-Murawska** — Gniezno, **Henryk Klimkiewicz** — Łódź, **Adam Królikowski** — Kielce, **Jerzy Łomnicki** — Poznań, **Anna Marusarz** — Zakopane, **Stanisław Marusarz** — Zakopane, **Józef Nowak** — Sandomierz, **Zbigniew Podeszwa** — Poznań, **Henryk Wojas** — Zakopane, **Aleksander Wojciechowski** — Łódź, **Henryk Grzybowski** — Warszawa, **Stanisław Wolny** — Kraków.

Ponadto 40 przewodników uhonorowano dyplomami GKKFiT.

W części artystycznej akademii wystąpił góralski zespół im. Klimka Bachledy.

SEJMIK

W drugim dniu uroczystości obchodów 90-lecia PTTK odbył się sejmik przewodnicki o charakterze spotkania roboczego, na którym podsumowano dorobek przewodnictwa, jego trudności i potrzeby.

W sejmiku uczestniczyli: przedstawiciel Wydziału Propagandy i Agitacji KC PZPR **Zbigniew Kulczycki**, zastępca przewodniczącego GKKFiT **Michał Jekiel**, Sekretarz Generalny ZG PTTK **Stefan Strogulski**, członkowie honorowi Towarzystwa prof. dr **Walery Goetel** i prof. dr **Włodzimierz Antoniewicz**, przewodnicząca Komisji Krajoznawczej ZG doc. dr **Maria Irena Mileska**, oraz delegaci poszczególnych środowisk przewodnickich z całego kraju w ilości około 400 osób. Prowadził obrady przewodniczący Komisji Przewodnickiej ZG **Wojciech Militz**.

Kol. **W. Militz** w zagajeniu zwrócił szczególną uwagę na ideowo-wychowawczy charakter przewodnictwa, który ma na celu kształtowanie nowoczesnych poglądów na zjawiska i zdarzenia z jakimi styka się wycieczka.

Delegaci przewodników z poszczególnych Okręgów, którzy zabierali głos w dyskusji, przedstawili poglądy swoich środowisk na sprawy dotyczące pracy przewodników oraz sytuacji przewodnictwa w kraju.

Na podkreślenie zasługuje stanowisko zajęte przez przedstawicieli kół przewodników terenowych Katowic, Lublina, Łodzi, Olsztyna, Poznania, Torunia, Wrocławia i Warszawy, które przedstawił zebrał przewodniczący koła terenowego z Warszawy kol. **Eugeniusz Piontek**, stwierdzając między innymi:

„Rola przewodnika ulega zmianom. Pierwotnie był to ruch indywidualny, kierowany osobistymi zainteresowaniami. Zwrot nastąpił od chwili powstania PRL. Przewodnictwo przerodziło się wówczas w organ propagandy i wychowania społeczno-politycznego. Przewodnikom powierzono z wielkim zaufaniem zapoznanie społeczeństwa ze zmianami, jakie zachodzą w naszym kraju. Większość przewodników, to ludzie pracujący poza przewodnictwem. Swoim doświadczeniem w zakresie krajoznawstwa dzielą się z uczestnikami wycieczek, które prowadzą, sami ucząc się od nich wiele.

Największym zadaniem jest dla nich ideowe zaangażowanie, w związku z czym są rzetelnymi propagandystami obecnej rzeczywistości i kultury socjalistycznej. Jesteśmy kadrą wychowawców ludzi, którzy czasami po raz pierwszy spotykają się z historią i współczesną rzeczywistością. Nasze zadanie to poznać tych ludzi z tym co ich otacza, nauczyć ich poznawania kraju, dla którego pracują. Pilotaż krajowy, który nie spełnia tych zadań, jest oczywistym nieporozumieniem i należy zrobić wszystko, aby dzisiejsi piloci stali się pełnowartościowymi przewodnikami.

Metody szkolenia przewodników powinny ulec zmianom. Wiele kół wyszło już z inicjatywy unowocześnienia szkolenia. Dziś nie wystarczy być miłośnikiem baroku, Canaletta itp., natomiast trzeba wiedzieć, np. że w Toruniu jest wielka fabryka elany, której produkcja pozwala ubierać setki tysięcy ludzi, trzeba wiedzieć z czego żyją ludzie np. w Ostródzie itd. Musimy zdobywać rzetelną

(Dokończenie na str. 7)

Co, gdzie, kiedy w najbliższej 5-latce PTTK-owski program działalności inwestycyjnej

(Ciąg dalszy ze str. 1)

— **OBSZAR NADMORSKI:** w którym zakłada się budowę osad turystycznych w bezpośredniej bliskości z brzegiem morza. Zastąpią one w przyszłości obecne osady domków campingowych, które traktować należy jako zjawisko przejściowe w naszej działalności inwestycyjnej i usługowej. Przewiduje się 5 — 6 takich osad wzdłuż całego wybrzeża morskiego, uzupełnianych campingami w podobnej ilości oraz stacjami turystycznymi.

— **OBSZAR POJEZIERNY:** w którym zakłada się budowę stanic wodnych, położonych nad brzegami większych jezior i w węzłowych punktach szlaków wodnych, na wzór osad nadmorskich, z rozbudowanym zapleczem dla wypoczyniania i przechowywania sprzętu wodniackiego.

Do roku 1973 powinno powstać ok. 50 takich stanic uwzględniając w tym modernizację obiektów istniejących (około 44). Na szlakach wodnych między stanicami powinny powstawać campingi (o podobnej liczbie) oraz stacje turystyczne.

— **OBSZAR GÓRSKI,** w którym zakłada się budowę schronisk z rozbudowaną funkcją noclegową i funkcją wypoczynkowo-żywieniową oraz schronów górskich.

Schrony zaspokajając będą elementarne potrzeby turystów na szlakach górskich oraz w niektórych przypadkach służyć jako dyżurki GOPR. Wówczas prowadzenie schronu będzie należało do dyżurnego ratownika GOPR, w pozostałych zaś do zaangażowanego w tym celu gospodarza. Schrony będą budowane na szlakach turystycznych w tych miejscach, w których nie da się zorganizować stacji turystycznych. Patronaty nad budową i eksploatacją schronów zostaną powierzone Oddziałom PTTK z terenu całego kraju.

Do roku 1975 powinniśmy wybudować 10 — 12 schronisk górskich, zwłaszcza w Bieszczadach i Beskidzie Niskim oraz kilkanaście schronów.

— **WAŻNIEJSZE MIEJSCOWOŚCI TURYSTYCZNE** na terenie całego kraju o dużym nasileniu ruchu turystycz-

nego, w których zakłada się do roku 1975 budowę ok. 20 domów wycieczkowych i 30 campingów oraz organizowanie stacji turystycznych.

c) Podstawowe znaczenie dla naszej działalności eksploatacyjnej i inwestycyjnej ma nie tylko funkcja i lokalizacja obiektów, lecz także struktura miejsc noclegowych. Uwzględniając rosnące wymogi higieny proponujemy przede wszystkim zmniejszenie sal zbiorowych do 5 — 12 miejsc. Na rynku jest aktualnie większy popyt na pokoje małoosobowe, ale pamiętać musimy, że jest to w znacznej mierze nacisk ludzi z „delegacjami”. Nasze Towarzystwo natomiast służy głównie masowej turystyce. Stąd zachować musimy przewagę pokoi wieloosobowych i sal zbiorowych. Zaproponowana w materiałach struktura miejsc zdaje się spełniać te wymogi, lecz z całą pewnością problem ten powinien być podany dalszym wnikliwym badaniom.

d) Przedstawiony przekrój bazy noclegowej PTTK powinien służyć za punkt wyjścia nie tylko przy nowych inwestycjach, lecz także w miarę możliwości podczas modernizacji, przy okazji kapitalnych remontów istniejącej bazy noclegowej.

4. Założenia 5-letniego planu inwestycyjnego na lata 1966/70, stanowią aktualizację założeń ogólnych na najbliższą 5-latkę.

W stosunku do istniejących możliwości inwestycyjnych państwa, są to założenia dość znaczne mimo, iż niewspółmierne w stosunku do występujących potrzeb. Dlatego należy raczej zrezygnować z dalszego poszerzania planu inwestycyjnego z uwagi na niezwykle trudny problem uzyskania środków i limitów inwestycyjnych, przez brak większych możliwości realizacyjnych, do czego wrócimy jeszcze w następnym punkcie.

Tu natomiast należy podkreślić, że dla PTTK nadchodząca 5-latka powinna być głównie 5-latką modernizacji obecnej bazy noclegowej.

(Dokończenie na str. 4)

VI WALNY Zjazd Delegatów PTTK ocenił krytycznie zbyt powolny rozwój sieci kół, klubów i oddziałów, a szczególnie wzrost szeregów Towarzystwa.

Realizując zalecenia VI WZD zawarte w uchwale zjazdu, a zmierzające do poprawy istniejącego stanu rzeczy, Prezydium ZG PTTK przygotowało projekt planu rozwoju organizacyjnego Towarzystwa na lata 1966—1967. Z projektem tym zapoznaliśmy Czytelników Biuletynu Informacyjnego.

Sposób realizacji planowanych zadań:

KOŁA PTTK

a) Zakładowe

Ogólnowzrostkowa Federacja Sportu, WF i Turystyki CRZZ, wspólnie z Zarządem Głównym PTTK opracowały 3-letni plan rozwoju kół zakładowych PTTK. Zadania te wynikające z założeń oddziałów i okręgów PTTK, po uprzednich konsultacjach z okręgami branżowych związków zawodowych i Wojewódzkimi Komisjami Zw. Zaw. przewidują, że w latach 1965—67 wzrost liczby kół zakładowych winien zamknąć się liczbą 1.565, a więc na koniec 1967 r. winniśmy posiadać 4.573 koła zakładowe PTTK.

b) Wojskowe

Reaktywowanie w roku bieżącym ścisłej współpracy między ZG PTTK a Głównym Zarządem Politycznym WP, powołanie przy ZG PTTK Komisji Kół Wojskowych, wydanie rozkazu Szefa GZP w sprawie dzia-

Plan rozwoju ogniw organizacyjnych PTTK w latach 1965-1967

łalności PTTK w wojsku stwarza obiektywne warunki dla rozwoju kół wojskowych PTTK.

Przewiduje się, że w latach 1965—1967 winno powstać w garnizonach i jednostkach WP około 100 kół wojskowych PTTK.

c) **Młodzieżowe i Studenckie**

Aktywizacja PTTK w szkołach przyzakładowych przyczyniła się do popularyzacji Towarzystwa w tych środowiskach. Poważne ożywienie i zainteresowanie działalnością PTTK obserwuje się również w środowisku młodzieży szkolnej zrzeszonej w SKKT i drużynach harcerskich. Znacznie rozwija się również działalność PTTK w środowiskach studenckich, gdzie także istnieje realne możliwości zorganizowania nowych kół PTTK. Sprzyjający Towarzystwu klimat pozwala na przyjęcie założeń, że w latach 1965—1967 powinniśmy zorganizować 120 nowych szkolnych i studenckich kół PTTK.

d) Terenowe

Powstawanie kół terenowych następować będzie w zasadzie na terenie miast — siedzib województw, w małych miasteczkach i osiedlach tam, gdzie organizowane będą Oddziały o zasięgu powiatowym lub

miejskim. Według przewidywań działaczy wojewódzkich PTTK, przyrost kół terenowych będzie jednak mniejszy od przyrostu kół zakładowych. W latach 1965—1967 przewiduje się zorganizowanie 281 kół terenowych PTTK.

KLUBY PTTK

Nadanie klubom uprawnień kół PTTK, tworzenie klimatu sprzyjającego powstawaniu klubów specjalistycznych, coraz większe zainteresowanie różnymi rodzajami turystyki kwalifikowanej oraz zagadnieniami problemowymi przyczynia się do organizowania przez oddziały PTTK klubów na prawach kół lub klubów specjalistycznych. Zakłada się, że na koniec 1967 roku osiągniemy liczbę około 1.000 tych jednostek organizacyjnych. Główną formą pomocy klubom, warunkującą w dużej mierze ich dalszy rozwój, winno stać się ustalenie zasad wyposażenia klubów w sprzęt turystyczny przy uruchomieniu pewnych środków na te cele ze szczebla centralnego.

ODDZIAŁY PTTK

a) Zakładowe i międzyuczelniane

Coraz powszechniejsze zrozumienie znaczenia i roli oddziału zakładowego, duży rozwój tych jednostek w poprzedniej kadencji władz Towarzystwa, pomoc ze strony ogniw i instancji związków zawodowych, wszystko to stwarza warunki do organizowania dalszych oddziałów za-

(Dokończenie na str. 6)

W Olsztynie odbyła się V Krajowa Narada Aktywu Krajoznawczego. Wzięło w niej udział ok. 80 delegatów ze wszystkich okręgów (z wyjątkiem Bydgoszczy).

Sprawozdanie za 3-letni okres kadencji Komisji Krajoznawczej ZG PTTK złożyła jej przewodnicząca **dr Maria Irena Mileska**. Podkreśliła ona w swym sprawozdaniu dalszy wzrost i umocnienie komórek krajoznawczych w terenie. Wiele okręgowych i oddziałowych Komisji wypracowało nowe formy i metody działalności krajoznawczej.

Mimo pewnych osiągnięć w tym zakresie w niewielu tylko okręgowych komisjach działacze poszukują i stosują nowe formy popularyzacji krajoznawstwa, szczególnie wśród młodzieży szkolnej. Brak jest połączenia i więzi między krajoznawstwem krzewionym w szkolnym ruchu a reprezentowanym przez nasze Towarzystwo. Brak jest

opracowanych form i metod współdziałania krajoznawców PTTK ze szkołą w rozwijaniu zainteresowań krajoznawczych u młodzieży. Nie wszystkie poradnie krajoznawcze PTTK spełniają rolę propagatora nowych terenów turystycznych i niewiele jest takich, które by mogły pomóc zakładom pracy lub szkole w przygotowaniu i opracowaniu wycieczek krajoznawczych w celu poznania własnego regionu.

Podczas narady dr M. I. Mileska w dowód uznania za działalność krajoznawczą wręczyła nadaną przez ZG PTTK kol. **Jerzemu Pawlikowi** złotą odznakę PTTK, a kol. **Bronisławowi Cmeli**, **Tomaszowi Chłudzińskiemu**, **Marianowi Głuchowskiemu**, **Lucjanowi Górniśiewiczowi**, **Andrzejowi Rakowiczowi**, **Czesławowi Skonce**, i **Janowi Wojnarskiemu** dyplomy uznania.

Wygłoszony został następnie przez kol. **Ryszarda Cetnarskiego** Przewodniczącego Rady d/s Młodzieży

szkolnej Komisji Młodzieżowej ZG referat na temat „kierunków i form pracy krajoznawczej z młodzieżą szkolną”.

Mówca przypomniał, że Towarzystwo nasze szczególnie w ostatnich latach podejmuje szereg kroków mających na celu rozwój turystyki i krajoznawstwa w różnych środowiskach młodzieżowych, w tym również młodzieży szkolnej. Krajoznawstwo weszło na trwałe do programów szkolnych i stało się nieodłącznym elementem w procesie dydaktyczno-wychowawczym szkoły.

W procesie integracji wiadomości u ucznia krajoznawstwo odgrywa poważną rolę w kojarzeniu i wiązaniu wiadomości szczególnie takich

Co, gdzie, kiedy w najbliższej 5-lacie PTTK-owski program działalności inwestycyjnej

(Dokończenie ze str. 3)

Obok wskazań, wynikających z założeń ogólnych naszej działalności inwestycyjnej, oznacza to zwłaszcza potrzebę poprawienia stanu sanitarnego istniejących obiektów (poprawa węzłów sanitarnych, doprowadzenia energii i wody itp.).

5) Główne problemy realizacji planu naszkicowane w materiałach, sprowadzają się do zagadnień dokumentacji, wykonawstwa i finansowania.

a) Problemy dokumentacji (właściwe dla rozmiarów zadania inwestycyjnego lub remontowego, przygotowania dokumentacji prawnej, kosztorysowej i technicznej) stanowią kardynalne wymogi dyscypliny inwestycyjnej. Tylko ludzie nierozważni lekceważą sobie znaczenie tych wymogów. Brak właściwej dokumentacji jest bowiem nie tylko wielkim utrudnieniem dla wykonawcy, często uniemożliwiającym nawet jego znalezienie, przedłużającym czas realizacji. Brak ten w szeregu przypadków uniemożliwia nieraz rozliczenie budowy, stając się przyczyną poważnych perturbacji finansowych.

Odczuły to na swej skórze dotkliwie niektóre jednostki organizacyjne PTTK, lekkomyślnie rozpoczynające realizację bez dokumentacji, licząc, że Zarząd Główny jakoś poradzi. Tymczasem Zarząd Główny PTTK nie ma wolnych środków w swej dyspozycji, nie może zatem w takich przypadkach pomóc jednostkom terenowym.

Aktualny stan realizacji tegorocznego planu remontowego, wykonanego w ciągu pierwszego półrocza tylko w 17%, głównie z powodu zahamowań dokumentacyjnych jest nader wymowna ilustracja stanu rzeczy.

b) Wykonawstwo budowlane to druga zasadnicza trudność w rozwijaniu PTTK-owskiej bazy noclegowej. Moc przerobowa przedsiębiorstw budowlanych jest określona, nadto nasze rozproszone, drobne zadania, zrealizowane często na terenie nie uzbrojonym i nie zagospodarowanym, nie zachęcają tych przedsiębiorstw do współpracy z PTTK. Część tych trudności występująca przy realizacji poważniejszych inwestycji jak Sandomierz, Lubañ, Sopot będzie mogła być przezwyciężona przy pomocy Ministerstwa Budownictwa i Materiałów Budowlanych. Jednak prace drobniejsze i kłopoty z nimi związane będą nadal musiały być rozwiązywane siłami terenu.

PTTK-owskie brygady inwestycyjno-remontowe, ze względu na ich wysokie koszty oraz trudności organizacyjne nie mogą być rozwiązaniem ani powszechnym, ani też trwałym. Dlatego wypowiadamy się za powołaniem przedsiębiorstwa remontowego, które rozwiąże występujące trudności. Do tego czasu musimy sobie radzić dotychczasowymi sposobami, sięgając w poszczególnych przypadkach nawet do wykonawstwa prywatnego.

W przypadku korzystania z usług przedsiębiorstw prywatnych z całą surowością muszą być jednak przestrzegane przepisy o zleceniu i odbiorze robót wykonawcom prywatnym, aby zapobiec nadużyciom lub możliwościom posądzeń o nadużycia.

c) Finansowanie naszych działań inwestycyjnych i remontowych leży bez mała w całości poza własnymi możliwościami Towarzystwa.

Większość tych możliwości spoczywa w rękach GKKFiT. Ze środków GKKFiT uzyskaliśmy w ostatnim 5-leciu, 270,0 mln zł za inwestycje, remonty i doposażenie. Większość środków na nakłady nadchodzącej 5-latki pochodzi bądź z budżetu państwa, bądź z CFTiW osiągając kwotę 289,5 mln zł.

Posiadamy jeszcze jednego możnego protektora — SFOS i TRZZ, skąd do tej pory otrzymaliśmy środki w kwocie 11,8 mln zł na DT Sandomierz, a w nadchodzącej 5-lacie, spodziewamy się otrzymać 48,0 mln zł na realizację 9 zadań.

Poszukiwanie dalszych źródeł tkwiących mimo nadwyżek budżetowych rad narodowych, to jedyna droga zwiększenia naszych możliwości inwestycyjnych. Dodajmy tu ponownie, wspomniany przy okazji omawiania spraw dokumentacji, konieczny wymóg przestrzegania dyscypliny finansowania inwestycji i rozliczeń.

6. Ostatnia część materiałów uzasadnia konieczność i nakreśla sposoby przeprowadzenia reorganizacji służby inwestycyjnej PTTK. Reorganizacji tej przyswójcie idea decentralizacji wskazana uchwałą VI Walnego Zjazdu Delegatów PTTK. Zarządy Okręgów wspólnie z WKKFiT dojrzały do tego, żeby bezpośrednio przejąć na swe barki, część działań inwestycyjnych Towarzystwa, tym bardziej że:

— otrzymują one jednocześnie do dyspozycji cały program polityki naszego Towarzystwa,

— istnieje zamiar wzmocnienia okręgów etatowo.

Prawdopodobnie w ciągu najbliższych 2—3 lat, będzie można przekazać Zarządom Okręgów dalsze kompetencje, zwłaszcza związane z kapitalnymi remontami.

Całość przedstawionego programu, na co wskazywały już obrady III Plenum ZG PTTK, będzie z pewnością wymagała dalszych korekt, osiąganych na drodze wszechstronnych konsultacji i szczegółowych rozważań.

NARADA KRAJOZNAWCZEGO

przedmiotów jak geografia, geologia, historia powszechna, historia literatury i ruchów powstańczych i rewolucyjnych itp.

Ponieważ klucz do rozwijania krajoznawstwa u młodzieży szkolnej znajduje się w rękach nauczycieli, Komisje krajoznawcze powinny opracować formy przygotowania (szkolenia) nauczycieli do tej pracy, gdyż nie czynią tego żadne zakłady kształcenia nauczycieli. Szkolenie to powinno iść w kierunku umożliwienia nauczycielom poznawania regionu, w którym pracują.

Istnieje również potrzeba opracowania programu działania naszego Towarzystwa na rzecz rozwoju krajoznawstwa w szkole. Program taki

winien uwzględniać dorobek, jaki posiadają w tym zakresie szkolne Koła Krajoznawczo-Turystyczne, nowe programy szkolne i plan dydaktyczno-wychowawczy szkoły.

Komisje Krajoznawcze powinny podjąć również szeroką akcję popularyzacji krajoznawstwa wśród młodzieży poprzez organizację masowych imprez jak np. odczyty, wieczory i filmy krajoznawcze, konkursy itp. formy.

W procesie realizacji zasady regionalizmu w krajoznawstwie Komisje powinny zainteresować starszą młodzież szkolną zrzeszoną w SKKT zagadnieniem sporządzania krajoznawczej dokumentacji terenu lub sporządzania jego monografii.

Dla młodzieży byłaby to świetna okazja do poznania pod kierunkiem doświadczonych krajoznawców swojego regionu w myśl realizowanego hasła „każdy zna swój region”, a krajoznawcy mieliby satysfakcję w

przekazaniu swych wiadomości młodym.

Po referacie rozwinęła się żywa dyskusja, w której głos zabrało 22 delegatów. Wskazywali oni na konieczność zerwania z pewnym tradycyjalizmem pokutującym w pracy krajoznawczej, opracowania nowych form i metod masowego oddziaływania na młodzież i dorosłych, nawiązania bliższej współpracy z Towarzystwami Regionalnymi, instytutami naukowymi i naukowcami z zakresu etnografii, historii itp. nauk, wiążących się z krajoznawstwem.

Po dyskusji podjęto uchwałę o 3-letniej działalności krajoznawczej i wybrano nowe władze Komisji Krajoznawczej ZG: Przewodnicząca — dr Maria Irena Mileska, Wiceprzewodniczący Janusz Żmudzinski, Juliusz Braun, Mieczysław Duralski i Marian Sobański. Sekretarz — Tadeusz Pawoniak, członkami prezydium zostali: Ryszard Cetnarski, Bronisław Cmela, Adam Czarnowski, Lucjan Górniewicz, Janusz Grzybowski, Jerzy Pawlik, Czesław Skonka, Zbigniew Wyżga.

W nowym roku — nowe trasy dla turystyki kwalifikowanej

Dla „górali”: **ALPY — RILA — FAGARAS — KAUKAZ — TIAN.**

Dla wodniaków: **DUNAJ OD WIEDNIA PO „ZELAZNE WROTA”.**

Dla piechurów: **JUGOSŁAWIA — BULGARIA — CZECHOSŁOWACJA — NRD.**

Dla narciarzy: **RODOPY — ALPY TRANSYLWAŃSKIE — KAUKAZ.**

Dla kolarzy i motorowców: **NRD — CZECHOSŁOWACJA — WĘGRY — RUMUNIA — BULGARIA — JUGOSŁAWIA.**

Dla speleologów: **ALPEJSKI KRAS — BAŁKAN.**

Dla pletwonurków: **MORZE CZARNE — ADRIATYK.**

REKORDOWĄ liczbą 50 atrakcyjnych programów wycieczek przeznaczonych dla amatorów turystyki kwalifikowanej opracowało na rok 1966 BIURO TURYSTYKI ZAGRANICZNEJ PTTK przy współudziale i na wniosek Komisji ZG. Dzięki paroletnim już doświadczeniom przy organizowaniu tego rodzaju wycieczek, trasy przyszłoroczne dostosowano bardziej niż poprzednio do potrzeb i życzeń turystów. Oto krótki przegląd rodzajów tych wycieczek. Ich dokładny wykaz znajdują Czytelnicy w informatorze „WYCIEZKI ZAGRANICZNE 66 Biura Turystyki Zagranicznej PTTK”.

TURYSTYKA NARCIARSKA

Informator zawiera 4 programy:

1 do **BULGARII: wczasy narciarskie w Studencu** w Rodopach (Sofia — Studenec), 18 dni w marcu, cena ok. 4 500 zł.

1 do **CZECHOSŁOWACJI: wczasy narciarskie w Wysokich Tatrach** (rejon Smokowca), 14 dni w marcu, cena ok. 3 000 zł.

1 do **RUMUNII: wczasy narciarskie w Poiana Brasov** w Alpach Transylwańskich (Brasov — Poiana Brasov — Bukareszt), 13 dni w marcu, cena ok. 4 600 zł.

1 do **ZSRR: wczasy narciarskie na Kaukazie** (Kijów — Piatigorsk — Itkoń), 20 dni w marcu, cena ok. 5 500 zł.

TURYSTYKA GÓRSKA

Informator zawiera 9 programów:

3 do **BULGARII: w góry Rila** (Borowec — Malowica — Skakawica — Ryłski Monastyr — Sofia), 18 dni

w sierpniu, cena ok. 4 500 zł; w góry **Rila i Pirin** (Borowec — Malowica), 18 dni w sierpniu, cena ok. 4 500 zł; w góry **Rila i Rodopy** (Borowec — Malowica — Studence — Sofia), 18 dni w sierpniu, cena ok. 4 700 zł.

1 do **CZECHOSŁOWACJI: w Wysokie i Niskie Tatry** (Stary Smokowec — Chopok), 12 dni we wrześniu, cena ok. 2 300 zł.

1 do **JUGOSŁAWII: w Alpy Julijskie** (Lublana — Planica — Opatija), 21 dni we wrześniu, cena ok. 6 000 zł.

2 do **RUMUNII: w Alpy Transylwańskie** (Bukareszt — Busteni — Sebes), 19 dni w sierpniu i wrześniu, cena ok. 4 300 zł; w góry **Fagares** (Sibiu — Neagoiu — Brasov), 14 dni w sierpniu i wrześniu, cena ok. 3 200 zł.

2 do **ZSRR: w Kaukaz** (Pietgorsk — Teberda — Przełęcz Kłuchorska — Suchumi), 22 dni w sierpniu i wrześniu, cena ok. 5 900 zł; w **Tiań-Szań** (Alma-Ata — Goralnik — jez. Issyk-Kul — Moskwa), 29 dni w sierpniu, cena ok. 8 900 zł.

TURYSTYKA PIESZA

Informator zawiera 11 programów:

2 do **BULGARII: wzdłuż Dunaju** (Sofia — Bieloградчик — Oriachowo — Ruse), 19 dni w lipcu i sierpniu, cena ok. 4 200 zł; **przez Starą Planinę** (Sofia — Dermenkaja — Trojan — Łowecz — Ruse), 18 dni we wrześniu, cena ok. 3 800 zł.

1 do **CZECHOSŁOWACJI: przez „Czeski Raj”** (Hradec — Karlove — Jinolice — Praga), 9 dni w sierpniu, cena ok. 1 850 zł.

1 do **JUGOSŁAWII: po Słowenii** (Lublana — Bled — Postojna — Rijeka), 20 dni we wrześniu, cena ok. 5 800 zł.

3 do **NRD: po Saskiej Szwajcarii** (Drezno — Bad-Schandau), 10 dni od czerwca do października, cena ok. 2 200 zł;

po Turyngii (Eisenach — Oberhof — Erfurt), 12 dni od lipca do września, cena ok. 2 500 zł; **po górach Harz** (Wernigerode — Halle), 14 dni od czerwca do lipca, cena ok. 2 700 zł.

1 do **NRD i CSRS: po Saskiej Szwajcarii i Rudawach** (Drezno — Bad Schandau — Decin — Praga), 13 dni w sierpniu, cena ok. 3 000 zł.

1 do **RUMUNII: po Alpach Transylwańskich** (Brasov — Poiana — Brasov — Sinaia — Bukareszt), 16 dni w sierpniu i wrześniu, cena ok. 3 800 zł.

(Dokończenie na str. 7)

Plan rozwoju ogniw organizacyjnych PTTK w latach 1965-1967

(Dokończenie ze str. 3)

kładowych PTTK. Zamierzenia rozwojowe w latach 1965-1967 dotyczą tych zakładów produkcyjnych, w których są już tradycje działalności PTTK oraz w nowo budowanych kombinatach. Plan wzrostu liczby oddziałów zakładowych w trzech latach winien zamknąć się ilością 97. Oddziały zakładowe powinny powstawać zwłaszcza w dużych miastach.

Rozwijająca się działalność turystyczno-krajoznawcza na uczelniach oraz doświadczenia z już istniejących oddziałów międzyuczelnianych, upoważniają do zaplanowania w ciągu trzech lat kolejnych 5 oddziałów międzyuczelnianych.

Na koniec 1967 roku liczba tych oddziałów winna wynieść 14.

b) Terenowe

Przewiduje się, że organizowanie w latach 1965-1967 oddziałów terenowych obejmie w pierwszym rzędzie siedziby miast powiatowych w województwach, w których istnieje pewna liczba powiatów nie objętych działalnością PTTK. Realizacja postulatów „w każdym powiecie Oddział PTTK” jest realna ze względu na coraz większe zainteresowanie naszą działalnością ze strony rad narodowych. Z drugiej strony jest to jednocześnie realizacja innego postanowienia Uchwały VI WZD, że PTTK pełni służbę „w imieniu i interesie rad narodowych”. Założenia Okręgów i Zarządu Głównego przewidują, że w latach 1965-1967 winno powstać 56 oddziałów terenowych PTTK.

c) Wojskowe

W związku z ustaleniami wewnętrznymi w Wojsku Polskim dotyczącymi również nowych zasad finansowania działalności turystycznej istnieją realne szanse organizowania oddziałów wojskowych PTTK. W uzgodnieniu z Głównym Zarządem Politycznym WP przewiduje się zorganizowanie w ciągu 3 lat 10 oddziałów wojskowych PTTK.

CZŁONKOSTWO ZBIOROWE

Zapoczątkowane w roku 1965 członkostwo zbiorowe, zgodnie z planami wieloletnimi, będzie się rozwijało w latach następnych. Przewiduje się, że do końca roku 1967 stan członków zbiorowych oddziałów PTTK winien osiągnąć liczbę 3.100.

Placówki Obsługi Ruchu Turystycznego (ORT) zachowują w planach wieloletnich tendencje wzrostowe nie tak wielkie jak inne jednostki organizacyjne, ze względu na poważne trudności z uzyskaniem

odpowiednich lokali. Niemniej jednak przewiduje się na 1967 r. działanie 169 placówek ORT.

WSPÓDZIAŁANIE ZE ZWIĄZKIEM SPÓŁDZIELCZOŚCI PRACY

Nawiązanie ścisłego współdziałania ze związkami zawodowymi, organizacjami młodzieżowymi, Wojskiem Polskim, Ludowymi Zespołami Sportowymi pozwoliło na objęcie działalnością PTTK prawie wszystkich środowisk. Do chwili obecnej poza zasięgiem naszego oddziaływania programowego i organizacyjnego pozostają zakłady pracy i instytucje podległe Centralnemu Związkowi Spółdzielczości Pracy.

O zasięgu tego środowiska niech świadczy fakt, że zrzesza ono około 1 mln pracujących.

Wydaje się wskazane i celowe podjęcie rozmów z Kierownictwem CZSP, w celu:

a) zaproponowania włączenia się aktywu i ogniw PTTK do działalności programowej na rzecz członków spółdzielczości pracy,

b) pomocy w przeszkoleniu podstawowej kadry aktywu turystycznego dla pionu spółdzielczego,

c) ustalenia zasad tworzenia kół PTTK i pomocy przy ich organizacji ze strony CZSP.

Pozytywne wyniki współdziałania PTTK ze Związkiem Spółdzielczości Pracy mogą przyczynić się do powiększenia działalności Towarzystwa.

PLAN ZBIORCZY WZROSTU JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH W LATACH 1965 - 1967

Jednostka organizacyjna	Stan jednostek na 31 X I 1964 r.	Plan przyrostu na 31 XII 1965 r.	Plan przyrostu na 31 XII 1966 r.	Plan przyrostu na 31 XII 1967 r.	Przyrost w latach 1965-1967	Stan jednostek na 31 XII 1967 r.
I. Oddziały terenowe	252	27	12	17	56	308
" zakładowe	31	20	36	41	97	128
" międzyuczelniane	9	1	2	2	5	14
" wojskowe	—	3	4	3	10	10
Razem:	292	51	54	63	168	460
II. Kola terenowe	357	168	61	42	271	638
" zakładowe	3008	511	519	535	1565	4573
" młodzieżowe	397	37	51	41	129	526
" wojskowe	150	30	50	20	100	250
" inne	87	42	52	35	129	216
Razem:	3999	788	733	673	2194	6193
III. Członkostwo zbiorowe	—	1000	500	600	2100	2100
— SKKT	—	—	500	500	1000	1000
— drużyny harcerskie	—	1000	1000	1100	3100	3100
Razem:	—	1000	1000	1100	3100	3100
IV. Kluby PTTK	333	187	185	295	667	1000
V. ORT	139	14	7	9	30	169

PRZEDSTAWICIELSTWA BTZ PTTK W CAŁEJ POLSCE

Z DNIEM 1 stycznia 1966 r. Biuro Turystyki granicznej PTTK powołuje swe PRZEDSTAWICIELSTWA we wszystkich miastach wojewódzkich przy biurach ORT i Oddziałach PTTK. Przedstawicielstwa przyjmować będą zgłoszenia na wyieczki zagraniczne, organizować wyjazdy indywidualne oraz wyjazdy do strefy konwencji z CSRS, informować o wszystkich imprezach BTZ. Oto adresy Przedstawicielstw BTZ:

Białystok, ul. Lipowa 18, tel. 58-58,
Bydgoszcz, ul. Marcinkowskiego 18, tel. 24-283,
Gdynia, ul. 3 Maja 27, tel. 217-751,
Katowice, ul. Warszawska 4, tel. 31-768,
Kielce, ul. Sienkiewicza 34, tel. 67-85,
Koszalin, ul. Świerczewskiego 12, tel. 26-52,
Kraków, ul. Bohaterów Westerplatte 15/16, Dom Turysty tel. 23-860,
Lublin, pl. Litewski 2, tel. 85-13,
Łódź, ul. Piotrkowska 70, tel. 27-741,
Olsztyn, pl. Świerczewskiego 1, tel. 35-92,
Opole, ul. Krakowska 15/17, tel. 713,
Poznań, Stary Rynek 91, tel. 51-839,
Rzeszów, pl. Wolności 2, tel. 33-80,
Szczecin, pl. Batorego 2, tel. 37-930,
Warszawa, ul. Świętokrzyska 32, tel. 203-200,
Wrocław, Rynek 38, tel. 38-669,
Zielona Góra, ul. Świerczewskiego 74, tel. 33-93.

W nowym roku - nowe trasy dla turystyki kwalifikowanej

(Dokończenie ze str. 5)

1 na WĘGRY: wzdłuż **Balatonu i po górach Pilis** (Budapeszt — Balatonalmádi — Dobogoko), 15 dni w sierpniu, cena ok. 3 200 zł.

1 do ZSRR: **przez Kaukaz** (Ordżonikidze — Kazbegi — Tbilisi — Suchumi — Kijów), 20 dni we wrześniu, cena ok. 5 400 zł.

TURYSTYKA MOTOROWA

Informator zawiera 5 programów:

1 do CZECHOSŁOWACJI: (Praga — Brno — Bratysława — Bańska Bystrica), 14 dni w sierpniu.

1 do CSRS i na WĘGRY: (Praga — Brno — Bratysława — Balatonalmádi — Budapeszt), 14 dni w sierpniu.

1 do CSRS, na WĘGRY i do RUMUNII (Koszyce — Dobrecen — Bukareszt — Mamaia — Budapeszt — Bańska Bystrica), 28 dni we wrześniu.

1 do CSRS, na WĘGRY i do JUGOSŁAWII (Bratysława — Balatonalmádi — Zagrzeb — Rijeka — Lubljana — Siofok — Budapeszt), 28 dni we wrześniu.

1 do CSRS, na WĘGRY, do RUMUNII, BULGARII i JUGOSŁAWII (Koszyce — Dobrecen — Bukareszt — Warna — Kamczija — Sofia — Belgrad — Budapeszt — Bańska Bystrica), 28 dni we wrześniu.

Najczęściej wycieczek motorowych mieszczą na campingach we własnych namiotach; posiłki opłacają z kieszonkowego lub przyrządzają sami. Ceny zostaną ustalone później.

TURYSTYKA KOLARSKA

Informator zawiera 4 programy:

2 do CZECHOSŁOWACJI: **wokół masywu Tatr** (Zakopane, Stary Smokowec — Rużomberok — Zapora Orawska), 9 dni od czerwca do września, cena ok. 350 zł (bez wyżywienia); **wokół Karkonoszy** (Jelenia Góra — Karpacz — Janskie Lazne — Szpindlerowy Młyn — Szklarska Poręba), 10 dni od czerwca do września, cena ok. 400 zł (bez wyżywienia).

1 do CSRS i na WĘGRY: **do Budapesztu i nad Balaton** (Zakopane, Bańska Bystrica — Zwolen — Budapeszt — Balatonalmádi), powrót pociągiem, 16 dni od czerwca do września, cena ok. 1 000 zł (bez wyżywienia).

PRZEDSTAWICIEL PTTK WICEPRZEWODNICZĄCYM KOMISJI KOLARSKIEJ AIT

Amsterdamie odbył się Tydzień Studiów AIT (Alliance Internationale de Tourisme). W toku prac Tygodnia Studiów odbyły się między przedstawicielami organizacji należących do AIT konsultacje oraz posiedzenie Komisji Kolarskiej AIT, na którym dokonano wyboru 2 wiceprzewodniczących Komisji.

Touring Club de France wysunął na wiceprzewodniczącego Komisji Kolarskiej AIT kandydaturę **Jerzego PRZEŹDZIECKIEGO** jako przedstawiciela PTTK.

Warto przy tym podkreślić, że zgłoszonych było 4 kandydatów. Wiceprezes ZG PTTK Jerzy Przędziecki otrzymał największą ilość głosów. Drugim wiceprzewodniczącym został przedstawiciel belgijskiej organizacji turystycznej.

ZMIANY NA STANOWISKACH

Uchwałą Prezydium ZG PTTK Wiktor **JABŁOŃSKI**, dotychczasowy szef Zespołu Ekonomicznego ZG, został mianowany z dniem 1.X.1965 r. dyrektorem Dyrekcji Inwestycji ZG PTTK; dotychczasowy dyrektor **Walenty WACHOWIAK** przeszedł na stanowisko zastępcy dyrektora Domu Turysty w Warszawie.

Obowiązki Szefa Zespołu Ekonomicznego pełni **Romuald POLAK**.

1 do NRD i CSRS: **przez Saksą Szwajcarię i Rudawy** (Zgorzelec — Drezno — Bad Schandau — Decin — Praga — Hradec — Karlove), 13 dni od czerwca do września.

Organizatorami wycieczek są Komisje i Kluby PTTK. Szczegółowych informacji o programach, terminach, cenach i warunkach uczestnictwa udziela BTZ PTTK i Komisje. Poza podanymi wyżej programami, BTZ podejmuje się organizować wycieczki do NRD, CSRS, na Węgry, do Bułgarii i Jugosławii według programów opracowanych przez terenowe ogniwa PTTK.

90-lecie tych, którzy wodzą

(Dokończenie ze str. 2)

wiedzę o naszym kraju, bogatszą niż suche informacje prasowe. Nie znając np. zasad pracy Rad Narodowych, nie możemy wyjaśnić naszym wycieczkom pewnych zjawisk”.

Masowy ruch wycieczkowy, wzrastający z roku na rok, powoduje konieczność nie tylko stałego powiększenia kadry przewodnickiej, lecz przede wszystkim podjęcia przez poszczególne władze zarówno resortowe jak i związkowe inicjatywy na rzecz pełniejszego wykorzystywania przez wycieczki usług przewodnickich jako jedynej formy właściwej propagandy i popularyzacji wiedzy o kraju — stwierdzają w dalszym ciągu delegaci.

Podczas dyskusji delegaci silnie podkreślali postulaty dotyczące spraw bytowych przewodników. Uwypuklone były przez mówców sprawy ubezpieczeń społecznych tych przewodników, dla których jedynym źródłem utrzymania jest pełnienie tej funkcji. Nie mając zabezpieczenia pomocy lekarskiej w wypadkach chorób zawodowych, leczenia profilaktycznego ani zabezpieczenia starości — odczuwają nader boleśnie ten brak opieki ze strony Państwa, na rzecz którego działają. Wadliwie też przedstawia się przestrzeganie zasad higieny pracy. Autokary przeważnie pozbawione są urządzeń megafonowych, wskutek czego przewodnicy narażeni są na zrywanie głosu, aby przekrzywić głośny motor. W rezultacie mają często choroby gardła. Mówcy apelowali do władz o zajęcie się tą sprawą, o zobowiązanie przedsiębiorstw i instytucji organizujących wycieczki własnymi autokarami do zainstalowania i utrzymywania w autokarach czynnych instalacji mikrofonowych. Dotyczy to zwłaszcza autokarów PKS wynajmowanych na wycieczki.

Ważnym momentem było przemówienie doc. dr M. I. Mileskiej, przewodniczącej Komisji Krajoznawczej ZG PTTK. Wyrażając głębokie uznanie polskim przewodnikom za popularyzowanie polskiego krajoznawstwa, mówczynie stwierdziła:

„Nasza działalność jest zbieżna z zadaniami Komisji Przewodnickich. Zainteresowania są wspólne. Należy ustalić Wasze potrzeby. Czego potrzebujecie od nas, od Komisji Opieki nad Zabytkami i Ochrony Przyrody, zwłaszcza w zakresie naukowego podejścia, dla podniesienia kwalifikacji przewodników. Nasza Komisja jest gotowa przyjąć Wam z pomocą i deklaracją, złożoną na Waszym sejmiku, wprowadzić w czyn”.

Problem ten poruszył również prof. dr Walery Goetel, podkreślając wagę ochrony przyrody w Polsce.

— „Należy zbliżyć przewodnictwo do parków narodowych. To wiąże się również z zabytkami. Wobec zagrożenia przyrody przez współczesne życie, nie zrealizujemy prawidłowej ochrony, jeżeli nie pomożemy Straży Ochrony Przyrody. W jej szeregach winni się znaleźć wszyscy przewodnicy”.

— apeluje profesor.

Sekretarz Generalny ZG Stefan Strogulski przedstawił kilka poglądów na charakter pracy przewodnickiej.

„Jest ona oparta jakby na trójnogu: wiedza o przeszłości — piękno przyrody — wiedza o teraźniejszości. Trójnog jednak krzywo stoi, gdyż ramie współczesności jest wyraźnie słabsze. Spowodowane jest to niedostatecznymi materiałami typu naukowego. Metody pracy nie zmieniły się od pół wieku. Mówca widzi pilną konieczność opracowania na podstawie osobistych doświadczeń przewodników, zespołów i kół przewodnickich dobrego skryptu o metodyce prowadzenia wycieczek i metodyce szkolenia”.

Sejmik, wniósł niewątpliwie wiele pozytywnych spostrzeżeń i wniosków, które pomogą do jeszcze bardziej prawidłowego ustalenia polskiego przewodnictwa.

PLAN IMPREZ ZIMOWYCH 1966

A. CENTRALNE

1. Centralny Rajd Narciarski „Beskidy 1966” — organizowany przez Zarząd Okręgu — Okręgową Komisję Turystyki Narciarskiej PTTK, WKZZ — Katowice, w dniach 24.II. — 27.II.1966 r. na terenie Beskidu Śląskiego i Wysokiego z metą w Wiśle Uzdrowsko.

B. OGÓLNOPOLSKIE

1. Ogólnopolski Rajd Narciarski o „Puchar Przehyby”, organizowany przez KTN Oddz. PTTK Nowy Sącz na terenie Beskidu Sądeckiego, w terminie 28.I—31.I.66 r.

2. Ogólnopolski Świętokrzyski Rajd Narciarski, organizowany przez OKTN i Klub Narciarski PTTK Kielce, na terenie gór Świętokrzyskich, w terminie 14.I—16.I.1966 r.

3. Ogólnopolski Rajd Narciarski Włóknarzy, organizowany przez ZZPPWOiS, Z/Odz. PTTK Bielsko, Koło PTTK „Lenko” na terenie Beskidu, w terminie 28.I—30.I.66 r., z zakończeniem w Rajcy.

4. Warmińsko-Mazurski Nizinny Rajd Narciarski, organizowany przez ZG ZMW i OKTN PTTK Olsztyn, na terenie pow. Ostródy w terminie 28.I. — 30.I.66 r.

5. Ogólnopolski Rajd Narciarski „Bieszczady”, organizowany przez OKTN PTTK Rzeszów, w terminie 7.II. — 12.II.66 r. z zakończeniem w Ustrzykach Górnych.

6. VI Ogólnopolski Narciarski Rajd Metalowców, organizowany przez ZZPPM Z/Oddz. Bielsko PTTK i Koło PTTK nr 3 Bielsko, na terenie Beskidu z zakończeniem w Brennie, w terminie 10.II. — 13.III.66 r.

7. V Ogólnopolski Nizinny Rajd Narciarski „Wędrówka Północy” organizowany przez OKTN PTTK Białystok z zakończeniem w Olecku, w dniach 13.II. — 20.II.66 r.

8. Ogólnopolskie Igrzyska Turystyczno-Narciarskie, organizowane przez KTN ZG PTTK i OKTN PTTK — Kraków, na terenie Beskidu z zakończeniem w Suchej, w terminie od 16.II. do 20.II.66 r.

9. Ogólnopolski Rajd Narciarski Górników, organizowany

przez Koło PTTK przy Kopalni Wujek, na terenie Beskidu Śląskiego, Małego i Żywieckiego w dni: 19.II. — 20.II.66 r.

10. VII Ogólnopolski Narciarski Rajd Kolarzy, organizowany przez ZO PTTK i ZZK Katowice, na terenie Beskidu Śląskiego z zakończeniem w Węgierskiej Górze, w terminie 24—26.II.66 r.

11. Świętokrzyski Rajd Narciarski Szlakami Tysiąclecia, organizowany przez Z. Okr. ZZPPiS — Kielce, na terenie Gór Świętokrzyskich z zakończeniem w Św. Katarzynie, w terminie — I dek. lutego 66 r.

12. Nizinny Rajd Narciarski, organizowany przez OKTN PTTK, ZW ZMS RN LZS, na terenie Wzgórz Dalkowskich z zakończeniem w Dalkowie, w terminie — luty 66 r.

13. Ogólnopolski Rajd Narciarski o Srebrne Narty Sądeczynny, organizowany przez Oddz. KTN PTTK Nowy Sącz, na terenie Beskidu z zakończeniem w Łabowskiej, w terminie 5—6.III.66 r.

14. Studencki Rajd Zimowy, organizowany przez Oddz. Międzyuczelniany PTTK — Kraków, na terenie Beskidu z zakończeniem w Krościenku, w terminie 11—13.III.66 r.

15. Ogólnopolski Rajd Narciarski „Karkonosze 66”, organizowany przez Oddz. Sudetów Zach. PTTK, na terenie Karkonoszy z zakończeniem w Odrodzeniu, w terminie 10—12.III.66 r.

16. Ogólnopolski Zlot Narciarzy Turystów z okazji Memoriału Al. Starzeńskiego, organizowany przez Oddz. KTN PTTK w Suchej, z zakończeniem na Babiej Górze, w terminie 26—27.III.66 r.

17. XI Wysokogórski Rajd Narciarski PTTK, organizowany przez KTN ZG PTTK i Gliwicki Klub Narc. PTTK, na terenie Tatrz z zakończeniem na Kalatówkach, w terminie 27.III.—3.IV.66 r.

C. KAJAKOWE

1. II Ogólnopolski Karnawałowy Spiw Kajakowy, organizowany przez OKTKaj. PTTK Poznań i Oddz. KTKaj. PTTK Oborniki, na Wale, z zakończeniem w Obornikach, w terminie 23—24.I.66 r.

Sprawa „stref ciszy”

KOMISJA Ochrony Przyrody ZG wysłała w lipcu br. pismo do wszystkich Okręgów z prośbą o podanie czy, gdzie i kiedy na ich terenie zostały wprowadzone „Strefy ciszy”.

Dotychczas na apel Komisji odpowiedziało zaledwie 8 Okręgów. Stan przygotowań do wprowadzenia „Stref ciszy” omawiamy poniżej.

Białystok — Strefa ciszy ma powstać na terenie Suwałk; sprawa w toku załatwiania.

Bydgoszcz — przewiduje się wprowadzenie strefy ciszy na terenie Borów Tucholskich.

Katowice — ustalono, że należy objąć strefami ciszy następujące rejon w Beskidzie Śląskim: Dolinę Czarnej Wisielki, Bystrą Górną na wschodnich stokach Klimczoka (od źródła rz. Białej); na terenie Jury Krakowsko-Częstochowskiej: Górę Zborów aż do Bobolic i Mirowa, rezerwat leśny w Złotym Potoku.

Kielce — ustalenia zostaną dokonane w porozumieniu z Dyrekcją Świętokrzyskiego Parku Narodowego.

Kraków — opracowano zestawienie miejscowości, które powinny być objęte strefą lub rezerwatem ciszy na terenie województwa.

Lublin — WKKFiT nie może dojść do porozumienia z WK MO w sprawie realizacji strefy ciszy na terenach Nałęczowa.

Poznań — wytypowano i uzgodniono z WKKFiT następujące miejscowości: Boszkowo, Bożęcina, Sie-

raków, Płotki, Marylin — realizacja przewidywana na 1966 r.

Rzeszów — wprowadzono strefę ciszy na terenie Iwonicza Zdroju.

Szczecin — ustalono wprowadzenie strefy ciszy w Pobierowie — realizacja przewidziana w 1966 r.

Zielona Góra — od 1 lipca objęto strefą ciszy Łagów Lubuski.

Jak wynika z powyższego zestawienia tylko na terenie okręgów rzeszowskiego (Iwonicz Zdrój) i zielonogórskiego (Łagów Lubuski)

wprowadzono w bieżącym roku strefy ciszy.

Mimo tak skromnych wyników spowodowanych, być może, zbyt krótkim okresem czasu na zorganizowanie w terenie akcji strefy ciszy przed sezonem 1965 r., sądzimy, że okręgi nadal będą pamiętać o konieczności nie tylko włączenia się w 1966 r. do tej akcji, lecz przygotowania zayczasu i zmobilizowania czynników administracji państwowej do jej realizacji.

NOWOŚCI WYDAWNICZE

1. **ATLAS SAMOCHODOWY POLSKI.** Podz. 1: 500.000. Wyd. 4. W-wa 1965. PPWK, cena: 55.— zł

2. **BESKID SADECKI.** Mapa turystyczna. Podz. 1: 75.000. Wyd. 3. W-wa 1965. PPWK, cena 10.— zł

3. **BESKID ŚLĄSKI I ŻYWIECKI.** Mapa turystyczna. Podz. 1:125.000. Wyd. 3. W-wa 1965. PPWK, cena 10.— zł

4. **GORCE.** Mapa turystyczna. Podz. 1:75.000. Wyd. 2. W-wa 1965. PPWK, cena 10.— zł

5. **KARPATY.** Obszar konwencji turystycznej. Wyd. 2 W-wa 1965. PPWK, cena 10.— zł

6. **MAPA WOJEWÓDZTWA KIELECKIEGO.** Podz. 1:500.000. Wyd. 3. W-wa 1965. PPWK, cena 10.— zł

7. **POJEZIERZE KASZUBSKIE.** Mapa turystyczna. Podz. 1: 400.000. W-wa 1965. PPWK, cena 10.— zł

8. **OKOLICE OLSZTYNA.** Mapa turystyczna. Podz. 1: 175.000. Wyd. 3. W-wa 1965. PPWK, cena 10.— zł

9. **OKOLICE WARSZAWY.** Mapa turystyczna. Podz. 1:300.000. Wyd. 4 W-wa 1965. PPWK, cena 10.— zł

Przewodniki

1. **BIESZCZADY** — Władysław Krygowski — W-wa 1965. SIT, cena 23.— zł

2. **KRYNICA, MUSZYNA, ŻEGIESTÓW, PIWICZNA I OKOLICE** — Władysław Krygowski — W-wa 1965. SIT, cena 10.— zł

3. **NIEBIESKIE ŹRÓDŁA.** Przewodnik przyrodniczy po rezerwacie — Klub Mowszowicz, Romuald Oracek — Łódź 1965, cena 20.— zł

4. **PUSZCZA BIAŁOWIESKA** — Jan Jerzy Karpiński — W-wa 1965. WP, cena 17.— zł

SPROSTOWANIE

W numerze 81 Biuletynu Informacyjnego ZG PTTK podano błędnie termin zakończenia centralnej imprezy turystycznej „Na Granicach Przyjaźni”. Zakończy się ona 24.VII.1966 r.

W numerze 82 Biuletynu podaliśmy błędnie termin i miejsce konferencji kierowników SWOKT-ów z całego kraju z zaproszonymi przedstawicielami Okręgów PTTK organizowanej przez Ministerstwo Oświaty. Otrzymała się ona w listopadzie w Warszawie.

Biuletyn Informacyjny ZG PTTK, redaguje Kolegium
Wydawca: Dział Propagandy i Wydawnictw
Adres redakcji: Warszawa, ul. Senatorska 11, tel: 262488
Wydaje — Agencja Wydawnicza „Ruch” — Warszawa 1965
Nakład: 5000 egz.
ZG „RUCH” W-wa, z. 1580 E-48